

Strasbourg, 5 April 2013

GVT/COM/III(2013)002
/Romanian version/

**ADVISORY COMMITTEE ON THE FRAMEWORK
CONVENTION FOR THE PROTECTION OF NATIONAL
MINORITIES**

**COMMENTS OF THE GOVERNMENT OF ROMANIA
ON THE THIRD OPINION OF THE ADVISORY COMMITTEE
ON THE IMPLEMENTATION OF THE FRAMEWORK
CONVENTION FOR THE PROTECTION OF NATIONAL
MINORITIES BY ROMANIA**

(received on 5 April 2013)

Comentariile autorităților române

Privind cea de – a treia Opinie a Comitetului Consultativ al Convenției-cadru pentru Protecția Minorităților Naționale

I. Introducere

Protejarea și dezvoltarea culturii și identității persoanelor ce aparțin minorităților naționale are o importanță deosebită pentru România, având în vedere că grupurile minoritare nu sunt reprezentate doar garanți ai trecutului cultural, ci și creatori în acest domeniu, care contribuie în mod original la protejarea trecutului cultural național și european. Proiectele culturale urmăresc, pe de o parte, păstrarea tradițiilor care vor fi transmise tinerilor și opiniei publice într-o manieră autentică, și, pe de altă parte, acestea urmăresc adaptarea la o nouă realitate socio-culturală, la fenomene culturale curente, la activitatea de creație și inovare.

În ultimii ani avut loc o dezvoltare a măsurilor de promovare publică a importanței toleranței și respectului pentru diversitate. Departamentul pentru Relații Interetnice (DRI), Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD), Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților, Ministerul Culturii, radioul și televiziunea de stat, grupurile parlamentare ale minorităților, ONG-urile interesate în promovarea și promovarea democrației și a drepturilor omului au organizat diferite activități în vederea promovării respectului pentru toate grupurile etnice, pentru valorile acestora, pentru dialog și solidaritate interculturală. Politicile culturale în materie de relații etnice au fost caracterizate prin continuitate și stabilitate, cu accent pe dezvoltarea dialogului și a sistemului de consultare și cooperare.

Organizațiile constituite în Consiliul Minorităților Naționale sunt și promotori ai proiectelor culturale. Asistența financiară și tehnică acordată de Departamentul pentru Relații Interetnice contribuie în mod semnificativ la promovarea lor. Această asistență este considerată a fi o resursă vitală de către cele mai multe dintre organizații, pentru multe dintre acestea fiind singura resursă financiară dedicată conservării identității, culturii, dar și finanțării funcționării curente.

Toate aceste evoluții din ultimii douăzeci de ani nu ar fi fost posibile fără participarea eficientă și responsabilă a reprezentanților minorităților la viața publică și prin instrumentele pe care aceste organizații le au la dispoziție: reprezentarea în Parlament, mecanismul de consultare realizat cu sprijinul Consiliului Minorităților Naționale, precum și reprezentarea la nivel local, prin aleșii locali.

În momentul de față, participarea efectivă a României la viața publică constituie o realitate; evoluții și experiențe pozitive pot fi identificate într-o multitudine de domenii: viața economică și socială, viața publică și culturală. Se poate astfel susține că, în ultimii ani, a avut loc o consolidare a sistemului de prevenire și combatere a discriminării, inclusiv în chestiuni legate de ocuparea forței de muncă.

Expertiza românească în ceea ce privește participarea minorităților la viața publică este probabil una dintre cele mai interesante și inovative din România. România urmărește să conserve și să îmbunătățească acest sistem prin valorificarea mecanismelor de consultare și prin menținerea formulilor de promovare actuale (formula locurilor alocate în Parlament) la nivelul reprezentării politice, prin încurajarea participării membrilor

etniei roma în structuri instituționale, la nivel național și local, precum și prin menținerea unui departament specializat în protecția minorităților naționale.

Situația generală a implementării obligațiilor rezultate din Convenția-cadru pentru protecția Minorităților Naționale

Cadru legislativ și instituțional

Proiectul de lege privind minoritățile naționale se află, în momentul de față, în dezbateră în Parlament – în cadrul Comisiei pentru Drepturile Omului a Camerei Deputaților. Înregistrarea organizațiilor minorităților naționale este, în prezent, reglementată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 26/2000, referitoare la asociații și fundații, cu completările ulterioare; nu există reguli speciale pentru înregistrarea organizațiilor minorităților naționale.

Cultură

În ciuda dificultăților economice semnificative din ultimii ani, autoritățile române au continuat să sprijine programe culturale pentru minoritățile naționale. Acestea au acces la mai multe posibilități de finanțare:

- Burse de cercetare acordate de Departamentul pentru Relații Internaționale și Interculturalism din cadrul Ministerului Culturii;
- Concursuri de proiecte organizate de Administrația Fondului Cultural Național, instituție publică aflată în coordonarea Ministerului Culturii și care acordă burse anuale instituțiilor publice, ONG-uri, persoane juridice de drept privat implicate în activități culturale, inclusiv în activități propuse de organizațiile minorităților naționale;
- Burse de cercetare acordate în urma unei selecții desfășurate la nivelul Departamentului pentru Relații Interetnice.

În plus față de resursele publice puse la dispoziția asociațiilor minorităților, deși acestea ar putea părea insuficiente uneori, există și alte surse de finanțare care includ:

- Programe de finanțare UE, alocate pentru România, inclusiv cu fonduri destinate sectorului cultural;
- Asistență și finanțare puse la dispoziție de alți donatori internaționali, inclusiv de către statele de origine ;
- Finanțări din surse private, inclusiv ONG-uri internaționale, fundații, companii naționale și internaționale;

Față de criticile exprimate în privința finanțării insuficiente, Guvernul României, prin Departamentul pentru Relații Interetnice – principalul finanțator al proiectelor culturale ale organizațiilor minorităților naționale – dorește să sublinieze faptul că stabilirea priorităților anuale, precum și stabilirea procentelor din buget care vor fi alocate proiectelor culturale, dar și cheltuielilor curente este o responsabilitate exclusivă a organizațiilor respective. Trebuie subliniat faptul că nici un grup minoritar nu este dezavantajat, iar resursele sunt alocate proporțional.

În ceea ce privește politicile care trebuie dezvoltate pentru organizațiile cu un număr mai mic de membri, Departamentul pentru Relații Interetnice notează faptul că niciuna dintre aceste organizații nu a susținut o propunere sau o inițiativă în această direcție în ultimii ani. Impunerea unor asemenea măsuri de către autorități ar duce doar la politici ineficiente.

Un alt element important este acela că, urmare aderării la UE, organizațiile minorităților, precum și alte ONG-uri interesate în protecția drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, au acces la proiecte culturale finanțate prin fonduri europene, iar co-finanțarea este de obicei foarte redusă.

Dialog intercultural și toleranță

- *Media*

În cadrul consultărilor organizate cu asociațiile minorităților, Consiliul Național al Audiovizualului (CNA) și-a reafirmat disponibilitatea de a susține demersurile pentru înființarea unor canale dedicate limbilor minoritare. Cu toate acestea, nu au fost înregistrate solicitări în acest sens. Absența unor asemenea solicitări este explicabilă prin situația financiară precară de pe piața audiovizualului din România.

CNA consideră totuși că, prin existent mediului de emisie online, există o largă paletă de alternative pentru canalele analogice de radio și televiziune. Astfel de programe, promovate prin noul tip de media ar putea susține transmiterea unui volum mai generos de informație, iar problemele legate de ora de emisie și sfera de răspândire a transmisiunilor ar fi diminuate semnificativ, având în vedere că acestea ar putea fi urmărite și prin internet, în orice zonă și la orice oră.

O discuție cu privire la acest subiect între experții CNA și reprezentanții minorităților naționale a fost organizată de către DRI la București, în 28 martie 2012, dar organizațiile membre în Consiliul Național al Minorităților nu au manifestat intenția de a crea media online, deși această posibilitate există și este accesibilă.

- *Educație*

Legea educației (nr. 1/2011) stipulează faptul că persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul la educație în limba maternă la toate nivelurile de educație preuniversitară. Școli sau clase cu învățământ în limbi minoritare ar putea fi înființate la cererea părinților sau tutorilor, fără a exista cerința unui număr minim de elevi.

În ceea ce privește elaborarea programelor de învățământ în contextul Legii educației nr. 1/2011, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului promovează în mod constant educație pentru diversitate, prin programe educaționale extrașcolare pentru studenți. De asemenea, în noua programă, precum și în cele mai vechi revizuite după adoptarea legii din 2011, au fost introduse noi cursuri referitoare la istoria minorităților din România. De asemenea, sunt studiate problematici legate de sclavie, deportări, Holocaustul roma, în cadrul cursului de limbă și literatură *romani*, iar tradițiile roma sunt studiate și în cadrul cursului de istorie.

În același timp, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului promovează în mod constant concursul național de limbă romani, concursul național de istorie și tradiții roma, parade costumelor roma, precum și Campania "Tineretul în acțiune – dezbateri tinerilor" pentru studenți, aceste evenimente incluzând și dezbateri publice privind roma și antidiscriminare.

- *Situația roma*

Documentul de politici cel mai important referitor la incluziunea socială a romilor este *Strategia Guvernului Român de Incluziune a cetățenilor români aparținând minorității romilor* pentru perioada 2012-2020. Acest document este parte dintr-un cadru mai larg de documente programatice adoptate la nivel european și care includ Strategia Uniunii Europene pentru Creștere Economică – Strategia 2020 și Comunicarea Comisiei Europene cu titlul “*Un cadru UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor pentru anul 2020* ».

Scopul strategiei guvernamentale este de a asigura incluziunea socio-economică a cetățenilor roma ce aparțin minorității roma, prin implementarea de politici integrate în domeniile educației, ocuparea forței de muncă, sănătate, locuință, cultură și infrastructură socială. De asemenea, la sfârșitul primei perioade de implementare, strategia Guvernului va indica autorităților române nevoile și particularitățile care vor trebui să fie avute în vedere pentru următoarea perioadă de implementare.

Strategia sus-menționată, politicile și programele desfășurate, în ultima decadă de către Guvernul român – în educație, protecție socială și ocupare, cultură, combaterea discriminării și promovarea accesului la informație, dialog intercultural și relații interetnice – constituie semnale ale voinței politice a Guvernului român de a îndeplini, ca orice alt stat membru al UE și stat participant la OSCE, responsabilitatea sa de a depune eforturi în vederea îmbunătățirii situației roma.

II. Comentarii pe articole

Articolul 3

Sfera de aplicare a Convenției-cadru

Înregistrarea organizațiilor minorităților naționale este, în prezent, guvernată de dreptul comun – Ordonanța de Guvern nr. 26/2000 privind asociațiile și fundațiile, cu completările și amendamentele ulterioare; nu există reguli speciale pentru înregistrarea organizațiilor minorităților naționale.

Faptul că lista limbilor minoritare protejate prin prevederile Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare coincide în totalitate cu lista minorităților reprezentate în Consiliul Minorităților Naționale nu poate fi calificată drept o simplă ilustrare a dificultății de a extinde protecția oferită de vreunul dintre instrumentele legale ale Consiliului Europei și la alte grupuri lingvistice, care se constituie în expresii regionale ale identităților minoritare, ci este rezultatul unei abordări care a luat, în primul rând, în considerare voința exprimată de organizațiile persoanelor aparținând minorităților naționale.

La nivel practic, autoritățile au luat măsuri pentru a sprijini conservarea culturii și identității anumitor grupuri. De exemplu, în măsura în care s-au adresat autorităților cu solicitări de sprijin concrete, persoanele care și-au asumat identitatea de “*ceangă*” au primit susținerea solicitată: în 2011 Departamentul pentru Relații Interetnice a răspuns pozitiv la solicitarea Asociației Maghiarilor Ceangăi din Moldova a primit sprijin financiar în sumă de 10,000 RON pentru organizarea unei tabere de elevi pentru copii ceangăi. Tabăra avut loc în Miercurea Ciuc, între 30 iunie și 7 iulie.

În ceea ce privește persoanele care și-au asumat identitatea de “ceangăi”, autoritățile române respectă principiul autoidentificării. În acest sens și față de persoanele care și-au asumat identitatea de « ceangăi », opțiunea acestora este esențială. Prin urmare, cei care se consideră « maghiari » beneficiază de protecția oferită minorității maghiare, iar cei care se consideră români, primesc sprijin în vederea conservării obiceiurilor și tradițiilor culturale specifice.

În mod similar, este tratată și situația aromânilor din România. O foarte mare majoritate a acestora se consideră români, parte din istoria, spiritualitatea și cultura națiunii române. De asemenea, particularitățile culturale ale aromânilor sunt respectate, iar autoritățile române au demonstrat angajament pentru asigurarea dezvoltării acestei minorități, inclusiv prin alocarea de resurse.

Asociația aromânilor care a solicitat, în 2005-2006, să fie considerată “minoritate națională”, nu a reluat contactele cu Departamentul pentru Relații Interetnice în ultimii ani.

Colectarea de date, recensământ

În afară de faptul că a fost încurajată implicarea reprezentanților etniei roma în desfășurarea recensământului din anul 2011, autoritățile române doresc să sublinieze faptul că organizațiile reprezentate în Consiliului Minorităților Naționale au participat, prin reprezentanții din Parlament, la pregătirea recensământului, elaborarea chestionarelor și a metodologiei. Secretariatul Departamentului pentru Relații Interetnice a fost parte în Comisia Centrală pentru Populație și Recensământ în toate chestiunile referitoare la minorități din cadrul recensământului desfășurat în 2011.

Art. 4

Prevenirea și protecția împotriva discriminării

Aplicarea principiilor de egalitate și nediscriminare referitoare la roma

În ceea ce privește discriminarea față de populația roma în România potrivit rezultatelor studiului “Situația roma în 11 state membre”, realizat de Agenția Europeană pentru Drepturi Fundamentale și UNDP, nivelul de discriminare pe baze etnice în România este cel mai redus, comparativ cu cel din alte state membre. În procesul de realizare a acestui studiu, au fost intervievate 22.203 persoane de etnie Roma și de alte etnii și au fost integrate informații referitoare la 84.287 gospodării.

Îmbunătățirea situației minorității romilor a fost și continuă să fie o prioritate importantă pentru Guvernul român.

România a acumulat o expertiză semnificativă în privința măsurilor de integrare a populației roma. Minoritatea este reprezentată în Parlamentul Român (3 deputați) și la nivel local (1 primar și 161 consilieri locali). În plus, la nivel județean, oficiul fiecărui primar și președinte de Consiliu Județean, au angajat experți locali pe problematica roma care se află în contact direct cu comunitățile romilor. Un număr total de 339 experți pe problematica roma sunt angajați în prezent la nivelul administrației locale, atât la nivel urban cât și la nivel rural.

Au fost adoptate strategii, planuri de acțiune, protocoale de cooperare și au fost implementate proiecte în diverse domenii, în special educație, ocupare, locuință și sănătate.

Agenția Națională pentru Romi, Centrul Național Cultural pentru Roma și Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării sunt instrumente instituționale foarte importante care contribuie la incluziunea socială și protecția juridică a populației roma împotriva discriminării. Primul-ministru a numit, imediat după preluarea mandatului, un consilier de stat pe problematica roma (iunie 2012).

De asemenea, în urma recomandărilor ECRI din 2006, a fost nominalizat un reprezentant al minorității, propus de partidul care reprezintă minoritatea în Parlament, în Comitetul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, un corp deliberativ și autonom al Consiliului. De asemenea, personalul cu sarcini executive din cadrul Consiliului include etnici roma.

Au fost angajați mediatori școlari și pe probleme de sănătate. Astăzi, există aproximativ 800 de mediatori școlari pregătiți, dintre care peste 50% au fost angajați.

România a câștigat expertiză și cu sprijinul Consiliului Europei, în ceea ce privește instituționalizarea mediatorilor școlari și, drept consecință, România a fost invitată să ia parte la stabilirea cadrului de cooperare dintre Consiliul Europei, Agenția Națională pentru Romi și Republica Moldova. Drept urmare, Guvernul Republicii Moldova a angajat primii 15 mediatori comunitari pentru etnicii roma. Agenția Națională pentru Romi a fost invitată să devină partenerul pentru implementarea programului ROMED (Mediere pentru Romi) în România. Din această perspectivă, continuarea programului de instruire pentru mediatori, inițiat de Consiliu, beneficiază de întregul sprijin al autorităților române.

Ministerul de Interne desfășoară activități ce urmăresc facilitarea obținerii de documente de identitate și acte de stare civilă pentru etnicii romi. Astfel, în anul 2012, urmare a 66 de acțiuni comune și 77 proiecte itinerante, etnicii romi au primit 1537 documente de stare civilă și 14.329 documente de identitate. Aceasta este o sarcină permanentă a Ministerului de Interne și evaluările sunt realizate anual.

Este de notat faptul că Ministerul de Interne are 153 de angajați (126 bărbați și 27 femei) de etnie roma, angajați urmare măsurilor specific îndreptate spre promovarea accesului roma la educație.

Cazurile de relocare care afectează și etnia roma (dar nu în mod exclusiv) priveau zone ocupate în mod ilegal. Deciziile autorităților locale au fost, în asemenea cazuri, în linie cu obligațiile legale pe care acestea le au în vederea îmbunătățirii condițiilor de viață ale grupurilor vulnerabile. În fiecare dintre cazuri, a fost oferită o alternativă.

Pentru rezolvarea situațiilor de relocare din orașul Baia mare, au fost inițiate proceduri legale pentru transferarea unui teren al Ministerului Apărării către autoritățile locale, în vederea facilitării construirii de locuințe sociale pentru membrii comunității roma relocate din anumite zone.

Într-un caz similar din orașul Cluj, începând cu 2011, UNDP facilitează procesul de mai bună utilizare a resurselor locale în vederea facilitării accesului la fonduri europene

pentru grupurile sociale vulnerabile. Întregul proces este concentrate pe o anumită zonă și urmărește să dezvolte un program de incluziune pentru perioada 2012-2020.

În ceea ce privește condițiile de locuire pentru roma, există mai multe proiecte în desfășurare și acestea se găsesc în diverse stadii de implementare. Prioritatea în acest domeniu este de a identifica soluții durabile în cooperare cu autoritățile locale, în funcție de realitățile din teren. Totuși, reiterăm faptul că, în România efectele crizei financiare afectează grupurile vulnerabile.

În ceea ce privește legislația care reglementează accesul la măsuri de locuire trebuie subliniat faptul că există o aplicare a cadrului juridic, indiferent de grupul etnic căruia îi aparține solicitantul. Măsurile active (locuințe sociale) pentru grupurile vulnerabile sunt accesibile tuturor cetățenilor.

În domeniul locuirii și micii infrastructuri, autoritățile continuă programul-pilot "*Locuințe sociale pentru comunitățile roma*", dezvoltat prin Agenția națională pentru Locuințe, prin Hotărârea de Guvern nr. 1237/2008, care asigură construirea de locuințe sociale pentru 8 regiuni de dezvoltare din România.

În ceea ce privește recomandarea către autorități de a pune la dispoziția Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării suficiente resurse financiare și umane pentru a permite acestuia să își desfășoare activitatea, trebuie subliniat faptul că reducerile de resurse au fost realizate în perioada 2009-2012 în contextul crizei financiare internaționale, iar reducerile bugetare au afectat întreg sistemul instituțional din România, bugetul central și bugetele locale deopotrivă, iar Consiliul nu a fost singura instituție confruntată cu exigența de a-și reduce cheltuielile, în condițiile continuării desfășurării activității de o manieră eficientă.

Art. 5 – Sprijinul statului pentru promovarea culturii și tradițiilor minorităților naționale

Activități realizate de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național

Urmare prevederilor Ordonanței de Guvern nr. 51/1998 referitoare la sistemul de finanțare a proiectelor culturale, cu amendamentele și completările ulterioare, și în conformitate cu Hotărârea de Guvern nr. 90/2010 privind organizarea Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, organizațiile minorităților naționale au dreptul de a primi sprijin financiar prin Programul Național Cultural, iar fondurile sunt nerambursabile și pot fi folosite și în situații de urgență. Programele pentru minorități finanțate în 2011 de către Ministerul Culturii sunt detaliate mai jos :

Nr. Crt.	Denumirea evenimentului cultural	Data și locul desfășurării	Aplicant
1.	„Ziua internațională a Tuturor Romilor din Lume”	8 Aprilie 2011, Târgoviște	Asociația „Romanes”

2.	Festivalul Școala de Dansuri Evreiești și Israeliene	13-17 Aprilie 2011 Predeal	FCER
3.	“Festivalul Internațional Folcloric de Tineret Slovac” ediția a 7-a	3-5 Iunie 2011, Suplacu de Barcău	Uniunea Democratică a Slovacilor și Cehilor din România
4.	„Festival Folcloric Szejke”, ediția a 45-a	3-7 Iunie 2011, Odorheiu-Secuiesc – Băile Szejke	Odorheiu-Secuiesc
5.	“Festival Folcloric EMKE”, ediția a 7-a	28-30 Mai, 2011, Târgu-Mureș	SMCT Târgu-Mureș
6.	Salvarea cercetării pricinind patrimoniul etnografic în localitățile multi-etnice din județul Brașov	15-25 Septembrie 2011, Brașov și împrejurimi	Muzeul Etnografic Brașov
7.	“Zilele Literaturii Germane la Reșița”, ediția a 21-a	13-15 Mai 2011 Reșița	Forumul Democrat German
8.	Festivalul Minorităților Naționale „Intercomunități” ,ediția a 8-a	18-19 Iunie 2011 Siret și Negostina	Uniunea Ucrainenilor din România
9.	“De la Emigrare la Integrare” – expoziție foto	30 May 2011 București	Asociația Italiană din România
10.	“Zilele Culturii Germane la Satu-Mare”	6-8 Mai 2011, la Satu-Mare	Federația Democrată Germană din județul Satu Mare
11.	”Ziua celor o mie de fete Szekelys 2011”	2 Iulie 2011 Miercurea Ciuc, Șumuleu Ciuc	Primăria Miercurea Ciuc județul Harghita
12.	“Festivalul Internațional de Teatru în Germană pentru Licee”	14-19 Aprilie 2011 Timișoara	Liceul Teoretic “Nikolaus Lenau”
13.	“Tabăra Internațională de Dans de la Ghimeș”	24-31 Iulie 2011, Lunca de Jos, județul Harghita	Asociația Tinerilor Ceangăi de la Lunca de Jos
14.	“Tabăra Internațională de Dans de la Ocna de Sus”	17-24 Iulie 2011 Ocna de Sus, județul Harghita	Asociația Culturală Grupul de Dans

			PIPACSOK
15.	“A 21 ediția a Taberei Internaționale de Dansuri Folclorice și Muzică de la Răscruci	17-24 August satul Răscruci, județul Cluj	Fundația Kallos Zoltan
16.	“Zilele Hunedorene”, ediția a 2-a	28 Mai – 5 Iunie 2011, Deva județul Hunedoara	Asociația Corvin Savaria Tarsasag
17.	Festivalul Folcloric Internațional “Sf. Ștefan”, ediția a 7-a	18-22 August 2011, Cluj-Napoca și localitățile din județele Sălaj și Cluj	Fundația Biblioteca Heltai Gaspar
18.	“Zilele Culturii Maghiare de la Cluj”	15-21 August 2011, Cluj-Napoca	“Asociația Comorile Kincses Kolozsvar Egyesulet Cluj”
19.	“Festum Varadinum 2011”, ediția a 20-a	15-22 Mai 2011, Oradea	Fundația Culturală Varadinum
20.	“Pe urmele strămoșilor”– excursie în Italia	20 Septembrie 2011 Milano, Bolzano, Veniția	Asociația Italienilor din România ROASIT
21.	“Decada Culturii Germane la Reșița”	7-16 Octombrie 2011 Reșița	Federația Democrată Germană din județul Caraș-Severin
22.	“Festivalul Folcloric Internațional Ucrainean”, ediția a 6-a	15-18 Iulie 2011 Tulcea	Uniunea Ucrainenilor din România
23.	“Săptămâna Calvin”	27 Iunie – 3 Iulie 2011 Chiurus, Tg. Secuiesc, Cernat	Asociația „Haromszeki Mara Szocialis es Kozmuvelodesi Egyesulet”
24.	”Zilele Bernady 2011”	20-22 Octombrie 2011 Târgu-Mureș	Fundația Culturală Dr. B. Gyorgy
25.	“Suferință, durere, solidaritate umană” dedicată “Zilelor Holocaustului”	9 Octombrie, București (Teatrul Odeon)	Federația Comunităților Evreiești din România

26.	Festivalul Internațional de "Cântece, Dansuri și Costume Populare Turco-Tătare Festival", ediția a 15-a	8–11 Septembrie, 2011, Constanța	Uniunea Democratică a Turco-Tătarilor
27.	"Ars Hungarica Festival"	2–6 Noiembrie, 2011, Sibiu	„HID” – Asociația Maghiară din Sibiu
28.	"Festivalul Costume Interetnice și Tradiții Folclorice", ediția a 10-a	2-5 Septembrie, 2011, Constanța	Comunitatea Ruso-Lipoveană
29.	"Ediția a 11-a a Festivalului Elenismului din România"	2-5 Septembrie 2011 Galați	Uniunea Elenică din România
30.	"Festivitățile Deltei" Festivalul Minorităților Naționale, ediția a 11-a	12–14 August, 2011 Sulina	Casa de Cultură Sulina, județul Tulcea
31.	"Festivalul Folcloric al Minorităților la Bogdand", ediția a 21-a	11 Septembrie, 2011 Bogdand – Satu-Mare county	Centrul pentru Promovarea Culturii Tradiționale Satu-Mare
32.	"Zilele Culturii Poloneze", ediția a 14-a	8 – 10 Septembrie, 2011	Uniunea Polonezilor din România
33.	Festivalul de Tineret: "Activi prin diversitate", ediția a 7-a	22 August – 4 Septembrie, 2011 Jupiter, Constanța	Asociația Culturală Daria' S
34.	"Tabăra Internațională de Dans"	7-18 August, 2011, Călugăreni (județul Mureș)	Asociația pentru Eremieni și Drojdii
35.	"Tabăra internațională din regiunea Călata pentru cunoașterea și conservarea valorilor tradiționale"	31 Iulie – 7 August, 2011, Sâncraiu	Fundația Culturală Archivum
36.	"Congresul internațional al ungarologiei" – ediția a 7-a	21-27 August, 2011 Cluj-Napoca	Asociația Muzeului Ardelean
37.	"Colocviul Teatrele Minorităților Naționale", ediția a 9-a	30 Septembrie – 9 Octombrie, 2011 Gheorgheni	Asociația „Figura"
38.	Simpozion "Urmând destinul sevcencian" la 150 de ani de la moartea poetului Taras Șevcenco	6-8 Octombrie, 2011 București	Uniunea Ucrainenilor din România

39.	Simpozion "Istoria Relațiilor Româno-ucrainene. Istorie și contemporaneitate", ediția a 5-a	3-5 Noiembrie, 2011, Satu-Mare	Muzeul Județean Satu-Mare
40.	"Europa dansează – Europe is dancing"	9-13 Decembrie 2011, Cluj-Napoca și localitățile din județul Cluj	Asociația Culturală SZARKALAB
41.	"Zilele Culturii Sârbe", ediția a 5-a	7-14 Noiembrie, 2011 Timișoara	Uniunea Sârbilor din România
42.	"Zilele Culturii Evreiești"	30 Octombrie – 5 Noiembrie, 2011 Târgu-Mureș	Asociația Șanse Egale Fără Frontiere
43.	"Salvarea cercetării privind patrimoniul etnografic în localitățile multietnice din județul Brașov"	10 August – 30 Septembrie 30, 2011 județul Brașov	Muzeul Etnografic din Brașov

În același timp, minoritățile naționale au dreptul de a coopera cu instituții culturale publice, subordonate Ministerului Culturii, prin organizarea de evenimente în parteneriat cu acestea și sunt îndreptățite să participe la sesiunile de selecție ale proiectelor culturale. Astfel, Administrația Națională a Fondurilor Culturale alocă fonduri nerambursabile instituțiilor publice, organizațiilor non-guvernamentale, instituțiilor de drept privat care gestionează activități culturale. Minoritățile naționale pot participa la sesiunile de finanțare pentru domeniile: arte vizuale și noi media, arhitectură și design, activități muzeale, manifestări artistice, patrimoniul cultural național, formare profesională culturală (inclusiv management cultural), educație culturală.

Centrul Național Romano Kher pentru Cultura Roma organizează de asemenea o sesiune de selecție pentru proiecte culturale. Selecția este destinată unor asociații, fundații, instituții culturale publice, companii care prestează activități culturale, cu obiective social-educative sau culturale precise în beneficiul etniei roma. Domeniile de finanțare:

- proiecte editoriale – cărți, reviste sau alte publicații cu caracter literar-artistice, editate sau pe orice tip de suport;
- arte vizuale și noile media – desene cu subiecte despre Romi, sculpturi, fotografii, DVD-uri, expoziții cu filme documentare.

Proiectele culturale propuse trebuie să evidențieze subiecte mai puțin abordate privind identitatea culturală a romilor: folclor și obiceiuri roma (atât în limba română și în limba romani), literatura, sclavia romilor, Holocaust, antirasism, portrete ale unor figuri.

În ceea ce privește muzeele, arhivele, folclorul, festivaluri, putem menționa, de exemplu, Muzeul Țăranului Român, care găzduiește o expoziție permanentă numită "Împreună", în cadrul căruia sunt prezentate aspecte ale vieții contemporane a etniilor care locuiesc alături de românii. De asemenea, muzeul a publicat două ediții ale calendarului album "Împreună", ilustrat cu obiecte aparținând etnicilor români. Aproximativ 8000 obiecte prețioase, reprezentative pentru viața minorităților din România, rezultate din cercetările efectuate în anumite domenii de către curatorii muzeului, sunt păstrate în colecțiile muzeului.

Muzeul Național al Satului "Dimitrie Gusti" promovează, prin intermediul programelor sale, activitățile grupurilor sau a persoanelor aparținând minorităților naționale din România. În cadrul programului *Dialogul civilizațiilor* sau prin expoziții, târguri, festivaluri, ateliere de creație muzeul a prezentat cultura minorităților naționale, cum ar fi cea bulgară, armeană, cehă, sârbă, slovacă, croată, evreiască, macedoneană, germană, italiană, greacă, albaneză, maghiară, turcă, tătară, ucraineană, poloneză și lipoveană rusă. Menționez ca exemplu "Zilele culturii slovace și cehe" în 2011 și participarea meșterilor populari aparținând minorităților naționale la târgurile anuale Palm, Sărbătoarea Sfinților Petru și Pavel, vacanțele *Flori Albe*, etc.

În urma desfășurării, în anul 2010, a proiectului *Alexander Csoma de Körösi – Three Stations*, în cadrul Anului Internațional al Apropierii Culturale, un volum de studii dedicate vieții marelui cercetător, a fost tradus din maghiară în română și engleză.

Un alt proiect derulat în anul 2011, sub coordonarea UNESCO, este "Să împărtășim aceleași gusturi: bucătăria tradițională turcească și românească", în contextul Convenției UNESCO pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Intangibil. Programul a implicat două etape de cercetare, în România și în Turcia, rezultatele urmând a fi menționate într-un volum trilingv - română, turcă și engleză.

Centrul Național Romano Kher pentru Cultura Roma a încurajat publicarea în limba romani a volumului "Note despre istoria romilor" (scris de Comisia Europeană), publicarea de cărți bilingve "Manro Amaro / Pâinea noastră" de Marian Ghiță și Pakivale Chiba Bukiake - ROMANIPE ca o "matrice culturală" a unui limbaj intercultural, multilingv, într-o Europă extinsă" (în cadrul sesiunii 2011 a proiectelor culturale). Mai mult decât atât, a sprijinit învățarea limbii romani, prin intermediul proiectului "Sikloven Romanes. Curs de limbă și cultură romani", în 15 lecții. Centrul a promovat muzica romani, prin crearea a două CD-uri bilingve: "Tu ești dragostea mea" și "Bittersweet".

"Zilele literaturii germane", "Festivalul de teatru german pentru tineret" și "Festivalul de Teatru al Minorităților Naționale" reprezintă alte exemple de proiecte, care au fost finanțate în 2012 de către Ministerul Culturii și Patrimoniului Cultural.

În ceea ce privește colectarea, păstrarea și promovarea lucrărilor în limbile minoritare sau regionale, menționăm:

- colecțiile Bibliotecii Naționale a României au un profil enciclopedic, întrucât limbile regionale și minoritare pot fi găsite printre lucrările publicate în România și păstrate în conformitate cu legea, fiind obținute prin achiziționarea de documente scrise în limbile de mai jos și prin publicații primite în cadrul schimbului internațional de publicații;
- potrivit Bibliotecii Naționale a României, media anuală de lucrări scrise în limbile regionale sau minoritare este următoarea:
 - maghiară – 380 lucrări
 - sârbă și croată – 14 lucrări
 - cehă – 12 lucrări
 - bulgară – 8 lucrări
 - albaneză – 3 lucrări
 - greacă – 4 lucrări
 - italiană – 36 lucrări
 - poloneză – 10 lucrări

- rusă – 18 lucrări
- slovacă – 3 lucrări
- turcă – 5 lucrări
- ucraineană – 15 lucrări.

Prin politica de schimburi, aprobată de Consiliul Științific, Biblioteca Națională din România face parte dintr-o rețea internațională de schimb de publicații, având ca obiectiv susținerea și îmbogățirea colecțiilor de carte străină.

În ceea ce privește serviciile de traducere și cercetare a terminologiei pentru limbile minoritare din România, Centrul de Pregătire Profesională în Cultură, subordonat MCNH organizează examenele naționale de evaluare a competențelor în limbile bulgară, cehă, germană, greacă, italiană, olandeză, idiș, maghiară, poloneză, romani, rusă, sârbă, slovacă, turcă și ucraineană. Examinarea se concentrează atât pe limbi cât și pe domenii de specialitate individualizate (științe tehnice, juridice, medicina, geografie, științe economice, filozofie, etc). Toate examinările sunt tratate în mod egal, fără a se face distincție privind candidații, perioadele de examinare sau criteriile de evaluare. Până în prezent, nu au existat solicitări privind limbi sârbă, ruteană, tătară, croată, armeană și albaneză.

Activități derulate de către Departamentul de Relații Interetnice

În anul 2011, Departamentul de Relații Interetnice (DIR) a finanțat un număr de 76 de proiecte propuse de ONG-uri, a organizat, în parteneriat cu alte organizații/instituții, un număr de 37 de activități și a încheiat un număr de 17 activități și programe proprii. Majoritatea proiectelor au avut ca obiect promovarea limbilor, culturii și tradițiilor minorităților naționale din România. Printre acestea pot fi menționate:

- **A doua ediție a Zilelor Ungariei în județul Hunedoara.** Asociația Corvin Savaria, din Hunedoara, a organizat *Zilele Ungariei în județul Hunedoara*, program care s-a derulat pe parcursul a 8 zile în 23 de localități.
 - **Pași către diversitate – seminar educațional intercultural pentru promovarea apropierii între culturi**, organizat de Centrul pentru educație și dezvoltare socială, care și-a propus să contribuie la consolidarea dialogului între studenții majoritari și studenții de etnie roma din județul Călărași;
 - **Calendarul diversității** - Sighișoara și Mădăraș, județul Mureș, 19- 24 iunie 2011, organizat de Asociația Divers;
 - **Tabără pregătitoare pentru tineri ceangăi din județul Bacău**, 30 iunie – 7 iulie 2011, Miercurea Ciuc, județul Harghita, organizată de Asociația Maghiarilor Ceangăi din România;
 - **Bilingvismul și interculturalitatea româno-rusă**, un program pentru profesorii de limbă maternă rusă, Brăila, 1-7 august 2011;
 - **Tabere educative pentru tineri**, organizate de Fundația *Communio*, din Satu Mare la Socond, județul Satu Mare, 25 iulie – 19 septembrie 2011;
 - **Cea de a X-a ediție a Academiei de vară MIERT** a avut drept temă principală perspectivele tinerilor minoritari din România;
 - **Colocviul Teatrelor Minorităților Naționale, a X-a ediție**, Gheorgheni, 29 septembrie – 10 octombrie 2011, organizat de Asociația Figura;

- **ETNIC 2011**, manifestări organizate de Forumul Democratic al Germanilor, Reșița (album foto bilingv, a VIII-a ediție a Festivalului interetnic de muzică corală, expoziție filatelică cu caracter internațional);
- **ALTER-NATIVE 19 Festivalul internațional de film de scurt-metraj**, organizat de Uniunea Democratică a Tineretului Maghiar, noiembrie, Tg. Mureș;
- **Educația în limba maternă, o șansă și o oportunitate. Cum o folosim?** Organizat de Fundația culturală Dr. Bernady Gyorgy, Tg. Mureș;
- **Unul pentru celălalt și toți împreună. Toleranță, moralitate și comunicare. Fureinander-Miteinander. Toranz, Moralitat und Kommunikation**, program organizat de Asociația profesorilor de limbă germană din România, octombrie, Brașov;
- **Festivalul Elenismului din România**, organizat de Uniunea Elenă din România, la Galați;
- **Festivalul de Muzică Veche**, organizat de Asociația *Cultura Nostra Egyesulet*, Miercurea Ciuc, iulie;
- **Diversitatea – o șansă în plus pentru viitor**, competiție națională interculturală, organizată de Ministerul Educației și Asociația *Divers*;
- **Săptămâna filmului interetnic**, a VI-a ediție, organizat de Centrul European pentru Diversitate, EU Divers, Tulcea;
- **Promovarea diversității etnice, lingvistice, culturale și religioase în mass-media din România**, inițiator Fundația *Free Press* România (suplimente ale unor publicații în limba maghiară);
- **Zilele Culturii Ruse**, inițiator, Comunitatea Rușilor Lipoveni din România;
- **Promovarea patrimoniului cultural al județului Harghita**, inițiator Asociația pentru județul Harghita;
- **MALLtilingvism – voci și culori**, film realizat cu ocazia Ziua Europeană a Limbilor, de către reprezentanța Comisiei Europene la București și DRI;
- **O carte pentru biblioteca școlii**, program de donație de carte inițiat și dezvoltat de DRI;
- **Exprimarea minorităților în audiovizual**, parteneriat TVR Timișoara și DRI;
- Concursul național de dezbateri „**Tinerii dezbat**”, parteneri Ministerul Educației, Culturii, Tineretului și Sportului, Asociația pentru dezvoltare comunicată „Împreună” și alte organizații;
- **Festivalul intercultural de muzică de iarnă pentru copii**, parteneriat între Ambasada Spaniei, atașatul pentru educație, PNUD România, Primăria București, DRI;
- **Parol Monșer – Caragiale în limba rromani**, spectacole de teatru în țară, parteneriat DRI și Asociația culturală Amphitheatrom;

În 2012, DRI a aprobat un număr de aproximativ 100 proiecte propuse de ONG-uri. În prezent, numeroase proiecte sunt în curs de derulare în diverse județe din România. Circa 20 de proiecte sunt dezvoltate în parteneriat cu diferite instituții/ asociații, iar circa 25 de proiecte sunt inițiative ale DRI pentru 2012.

Restituirea imobilelor care au aparținut cultelor religioase și comunităților minorităților naționale

În ceea ce privește recomandarea generală de a continua fără întârziere soluționarea cazurilor pendinte privind retrocedarea proprietăților, trebuie semnalat că, prin hotărârea pilot a CEDO în cazul *Maria Atanasiu și alții împotriva României* s-a decis suspendarea tuturor cazurilor similare pentru 18 luni. În această perioadă, Guvernul român are obligația de a adopta măsurile legislative adecvate în vederea soluționării complexe probleme a retrocedării proprietăților naționalizate.

Urmare solicitării României, CEDO a prelungit cu 9 luni perioada pentru executarea hotărârii pilot, noul termen fiind astfel 12 aprilie 2013. O extindere suplimentară, de 2-3 săptămâni, a fost solicitată de autoritățile române pentru a permite experților români și ai CEDO să examineze compatibilitatea proiectului de lege privind retrocedarea imobilelor cu jurisprudența CEDO relevantă.

În ceea ce privește retrocedarea imobilelor care au aparținut cultelor religioase, conform datelor comunicate recent de Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, din cele 14841 de solicitări depuse, au fost soluționate 4725 de cazuri, și 10089 cazuri sunt pendinte.

Art. 6 Toleranță și dialog intercultural

Participarea României la inițiativa ONU „Alianța civilizațiilor” a permis DRI și organizațiilor minorităților naționale să dezvolte activități prin care să promoveze educația și dialogul interculturale. O serie de programe au fost derulate în colaborare cu UNDP-România, Comisia Națională UNESCO, președinția UNESCO, Universitatea din București, Ambasada Spaniei, etc. Un astfel de proiect a fost expoziția de fotografie și pictură „Alianța civilizațiilor – Omul. Casa. Biserica”, organizat cu ocazia Zilei minorităților naționale, și derulat în decembrie 2011 în București.

Organizat în 2011, la inițiativa Asociației *Acapella* din București, proiectul „Confluente muzicale” a vizat sensibilizarea opiniei publice privind dialogul intercultural. Acesta s-a încheiat prin lansarea unui CD de colinde și cântece tradiționale în diferite limbi ale minorităților. Cea de a doua etapă a proiectului, realizată în 2012, a fost dedicată organizării unor concerte multilingvistice în diferite spații de cultură și rugăciune – Sinagoga din Timișoara, Biserica ursulinelor din Sibiu, Palatul Culturii din Tg. Mureș, etc.

În ceea ce privește recomandarea privind monitorizarea actelor cu motivație rasistă și combaterea manifestărilor rasiste în mass media, reiterăm că în România există atât cadrul legislativ, cât și autoritățile necesare în vederea asigurării protecției persoanelor și minorităților împotriva discriminării.

România deține importante **instrumente instituționale** care contribuie la aplicarea eficientă a legislației anti-discriminare, la incluziunea socială și la protecția judiciară a populației roma (Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Avocatul Poporului – Ombudsman, Agenția Națională pentru Romi, Centrul Național de Cultură pentru roma). Autoritățile române implicate în programele de incluziune dedicate roma acordă o atenție specială formării personalului și dezvoltă acțiuni specifice menite a sensibiliza cetățenii asupra drepturilor de care beneficiază.

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este un organism independent care pedepsește aceste cazuri, ori de câte ori apar, indiferent de notorietatea persoanei.

În ceea ce privește anumite nefericite cazuri de discurs care incită la ură și rasism, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a luat măsurile necesare menite sancționării și amendării persoanelor care au astfel de abordări privind minoritățile¹.

În cadrul Strategiei pentru Roma, una dintre măsurile propuse în domeniul forței de muncă prevede „promovarea programelor menite a sensibiliza angajatorii asupra fenomenului de discriminare la muncă, a șansele egale, a hărțuirii psihologice și a dialogului social”.

O preocupare importantă pentru autoritățile relevante este manifestarea *online* a diverselor forme ale incitării la ură. A fost cazul foarte recent al unui grup rasist de bloggeri care a instigat la ură *online* și care, în mai puțin de 24 de ore a generat o reacție promptă a Tribunalului și a structurii specializate a Poliției.

Urmare modificării compoziției Parlamentului României, membrii Senatului României au inițiat o dezbatere publică privind gestionarea, pedepsirea și diminuarea actelor care incită la ură *online*.

În ceea ce privește discriminarea persoanelor de etnie romă în România, conform rezultatelor sondajului „Situația Roma în 11 state membre UE”, realizat și produs de către Agenția UE pentru Drepturile Fundamentale (FRA) și UNDP, nivelul discriminării pe baze etnice în România este cel mai scăzut, comparat cu celelalte state membre UE.

Comportamentul forțelor de poliție

În ceea ce privește presupusele violențe exercitate de forțele de poliție, la nivelul Poliției române, există registre generice care conțin informații relevante privind cazurile de comportament abuziv. Aceste registre nu conțin, totuși, informații privind părțile vătămate pe criterii etnice, apartenență la minoritățile naționale, orientarea sexuală și apartenență politică.

Planificarea formării continue a ofițerilor de poliție în perioada februarie 2013 - ianuarie 2014, la capitolul privind „Sprijinirea formării” va cuprinde și subiecte axate pe respectarea drepturilor omului.

În anul 2013, ofițerii de poliție vor fi formați în domeniul prevenirii torturii (60 de ofițeri de poliție pentru stagiul de formare „Prevenirea torturii și tratamentelor rele sau degradante”) și în domeniul combaterii discriminării (40 de ofițeri de poliție pentru stagiul de formare „Prevenirea discriminării”).

De asemenea, integrarea minorităților este dovedită de prezența membrilor acestora în **forțele de poliție**, incluzând 413 persoane de origine maghiară (357 de bărbați și 56 de femei), 153 de persoane de origine roma (126 bărbați și 27 de femei) și 98 de persoane aparținând altor minorități (de origine bulgară, germană, lipoveană, poloneză, sârbă,

¹ La 24 septembrie 2012, la sfârșitul meciului de fotbal între Sport Club Steaua București și Rapid București, care s-a desfășurat pe National Arena, domnul Gabriel Safta, crainicul Steaua București a repetat scandări discriminatorii. Prin decizia nr. 636 din 3 octombrie 2012, Colegiul director al CNCD a decis că fapta pârâtului Gabriel Safta constituie discriminare, conform prevederilor art. 2 para 1 în coroborare cu art. 15 al Ordonanței de Guvern nr. 137 /2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare și modificările ulterioare, și a decis sancționarea acestuia cu o amendă contravențională în cuantum de 1000 lei. Faptul pârâtului Mihai Stoica constituie discriminare conform prevederilor art. 2 para 1 în coroborare cu art. 15 al Ordonanței de Guvern nr. 137 /2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare și modificările ulterioare. Totodată, a recomandat ca toți pârâții să fie exigenți în viitor și să evite astfel de acțiuni sau inacțiuni care pot contribui la fapte de discriminare.

slovacă, turcă și ucraineană). Aceștia sunt angajați fie ca polițiști, fie pe baze contractuale.

Art. 7 - Libertatea de asociere

Nu există proceduri speciale pentru recunoașterea organizațiilor neguvernamentale reprezentând minoritățile naționale. Acestea continuă să fie supuse dreptului comun – Ordonanța Guvernamentală nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 9 – Accesul persoanelor aparținând minorităților naționale la mass media

Consiliul Național al Audiovizualului și-a declarat întreaga disponibilitate de a sprijini solicitările de alocare a frecvențelor pentru canalele în limbile minorităților, dar nu a primit astfel de solicitări.

CNA consideră această situație o consecință a problemelor financiare cu care piața audio-vizualului se confruntă, precum și a celor interesați de aceste programe.

CNA a declarat, totuși, că grație internetului există din ce în ce mai multe alternative la canalele de radio și televiziune disponibile pentru toate minoritățile naționale din România. Acest tip de programe ar putea permite transmiterea unui volum mai important de informație, astfel că ar fi semnificativ reduse problemele legate de zona de emisie și de ora de transmisie, în condițiile în care internetul permite transmiterea unui volum mai mare de informație, indiferent de considerentele de timp și de loc. O discuție pe acest subiect a avut loc cu reprezentanții CNA și reprezentanții organizațiilor de minorități în data de 28 martie 2012.

Referitor la programele televiziunii publice în limba maghiară, Televiziunea Națională Română (TVR) a transmis următoarele date suplimentare:

Programele de televiziune săptămânale în limba maghiară transmise pe canalele naționale ale TVR

Canal	Nume program	Ziua transmisiei	Intervalul orar	Durata/efectivă	Producător
TVR 1	"Maghiarii pe TVR 1"	Luni	15.30-17.00	90min./74 min.	București
		Marți	16.00-17.00	60min./49 min.	București
TVR 2	"Puls – Clubul criticilor"	Miercuri	14.35-15.35	60min./48 min.	Studioul Teritorial Cluj
	"Maghiarii pe TVR 2"	Joi	14.35-15.35	60min./48 min.	Bucharest
TVR 3	"Toți împreună"-maghiari	Vineri	11.55-12.40	55min./48 min.	Studioul Teritorial Tg.-Mureș
	"Toți împreună"-maghiari	Marți	11.55-12.40	55min./48 min.	Studioul Teritorial Cluj

	“Toți împreună”-maghiari	Miercuri	11.55-12.40	55min./48 min.	Studioul Teritorial Tg.-Mureș
	“Toți împreună”-maghiari	Joi	11.55-12.40	55min./48 min.	Studioul Teritorial Cluj
	“Vinerea maghiară”	Vineri	11.55-12.40	55min./48 min.	București
TVR Cultural	“Maghiarii selecție”	Joi	16.45-17.15	30min./27 min.	București

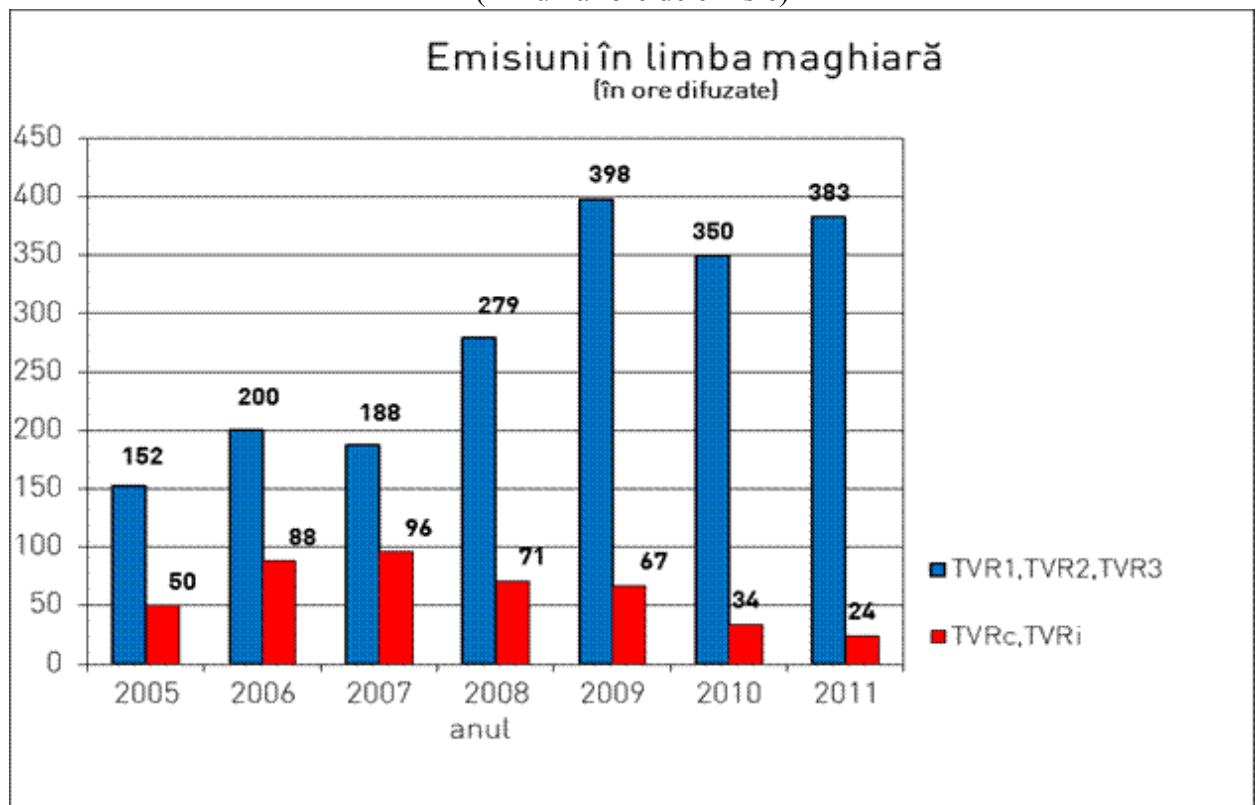
Total: 485 min./ săptămânal

TVR consideră ca un fapt pozitiv menținerea duratei și a orelor de începere a programelor de televiziune în maghiară, lucru care este avantajos pentru menținerea publicului-țintă. Deși orele de emisie rămân în afara orelor de maxima audiență, iar populația activă nu poate urmări programele, lucru care se reflectă și în audiențele mai slabe, dar și în disponibilitatea partenerilor de sponsorizări sau co-producție. Pe TVR 1 și TVR 2, anumite programe sunt anulate anual, fără posibilitate de reprogramare, în favoarea unor emisiuni sportive sau politice. Pe TVR 2 sau TVR 2, în timpul verii (3-4 luni), anumite programe sunt retransmise, din cauza bugetului diminuat sau inexistent.

Prin sumarizarea datelor ilustrate în raportul anual de activitate al SRTV (pus la dispoziție de oficiile editorial pentru programe în limba maghiară) a fost redactat următorul grafic care reprezintă numărul total de ore de emisie pe canalele naționale:

Dinamica programelor de televiziune în maghiară cu răspândire națională între anii 2005-2011:

Emisiuni în limba maghiară (în număr ore de emisie)

Note:

- au fost incluse în totalul național și programele obișnuite de televiziune în Limba maghiară, produse de studiourile teritoriale (Cluj, Târgu-Mureș, Timișoara) pentru TVR 2 și TVR 3;
- creșterea substanțială din 2008 se datorează înființării TVR 3;
- din vara anului 2011, TVR Internațional nu mai are programe de televiziune în limba maghiară, dar acest post nici nu emite pe teritoriul României.

În afară de posturile menționate mai sus, există programe de televiziune în limba maghiară produse de Oficiul Editorial pentru Minorități din cadrul unor oficii teritoriale ale TVR, emise pe frecvențe locale/regionale, după cum urmează:

Studio	Zi	Oră	Durață	Total săptămânal
TVR Cluj	L-V	16.00-16.55	55 min.	275 min.
TVR Tg.-Mureș	L-V S,S	17.00-17.55 8.00-10.00	55 min. 120 min.	395 min.
TVR Timișoara	Miercurea	17.30-18.00	30 min.	30 min.

În privința transmisiunilor în limba germană, programul emisiunilor are continuitate de mai mulți ani de zile. Din cauza modului în care este măsurată audiența, nu există date disponibile clare în privința componenței audienței acestor emisiuni, dar putem estima că aceasta depășește numeric minoritatea germană din România (datorită răspândirii limbii germane).

Editorii de limbă germană susțin și ideea unor sesiuni de instruire pentru jurnaliști, ca, de altfel, și editorii de limbă maghiară și de celelalte limbi minoritare. În anul 2011, a existat un singur program de acest tip – “Expresia minorităților în audiovizual”, dezvoltat în cooperare cu studioul TVR Timișoara și DIR.

Direcția Editorială a TVR și Oficiul de Emisie pentru Alte Minorități au sarcina de a implementa programe cu și pentru toate minoritățile, cu excepția celei ungare și germane. Programul actual de lucru este următorul:

- **“Conviețuiri”** - TVR 1, Miercuri, 16.00-17.00 - știri;
- **“Primul pas”** - TVR 2, Luni, 14.35-15.30 – emisiune dedicate minorității Roma;
- **“Împreună în Europa”** - TVR 2, Vineri, 14.35-15.30 - reportaj;
- **« Toți împreună »** - TVR 3, Miercuri, 12.40-13.20 – emisiune în limbile minorităților;
– TVR 3, luni, la fiecare 2 săptămâni, 12.40-13.20 – emisiune multietnică;
- **“Toți în România”** – TVR 3, Vineri, 17.30-19.00 – emisiune multietnică în colaborare cu studiourile regionale
- **« Identități »** -TVR Cultural, Luni – Miercuri, 16.45-17.15 – documentare, monografii.

Prin programul său editorial, biroul pentru alte minorități este concentrat pe următoarele comunități etnice: albaneză, armeană, bulgară, cehă, croată, greacă, iudaică, italiană, macedoneană, poloneză, lipoveană, roma, ruteană, sârbă, slovacă, tătară, turcă, ucraineană, care sunt toate recunoscute și au drept de reprezentare parlamentară. Prin aceste programe, TVR promovează imaginea fiecărei minorități, prezentând în mod fidel problemele cu care acestea se confruntă, precum și aspecte din viața lor socială și

culturală. Aceste programe sunt realizate atât în română, cât și în limbile comunităților etnice, iar folosirea subtitrurilor în limba română este obligatorie. Minoritățile naționale constituie principalul public al acestor emisiuni, alături de populația majoritară.

Potrivit legislației în vigoare, Departamentul pentru alte minorități, prin programele sale obiective și imparțiale, prezintă realitățile vieții socio-politice și economice ale vieții minorităților naționale din România și asigură informarea corespunzătoare a cetățenilor pe chestiuni de interes public, păstrând, în același timp, un conținut nediscriminatoriu pe criterii etnice, de rasă sau religie. TVR promovează valori sociale și culturale tradiționale fundamentale ale minorităților naționale, atât în Română, cât și în limbile minorităților, iar acestea au un scop educațional, informativ, cultural, dar și de divertisment. Emisiunile prezintă aspecte cheie ale vieții anumitor grupuri etnice (istorie, artă, tradiție), prezentând, în același timp, și personalități faimoase ale minorităților.

Aceste programe prezintă: buletin de știri – evenimente săptămânale (10%); divertisment – reportaje (35%); artă și cultură – documentare, interviuri (20%); divertisment – muzică tradițională și dansuri (10%); educație – școală, interviuri (10%); religie (10%); altele (5%).

România a continuat să ofere sprijin inițiativelor cetățenilor aparținând minorităților naționale privind utilizarea limbilor minorităților naționale în media și cultură.

Toate organizațiile membre ale Consiliului Minorităților Naționale, inclusiv Partida Romilor *Pro Europa*, a beneficiat în fiecare an de alocații de la bugetul statului pentru sprijinirea vieții culturale, limbii, tradițiilor, religiei. În termeni concreți, aceste alocații au crescut de la an la an și au fost monitorizate de Departamentul de Relații Interetnice al Guvernului. Doar în 2012, suma totală alocată organizațiilor minorităților naționale a fost aceea de 79.200.000 lei, conform Hotărârii Guvernului nr. 31/2012 și 70 de proiecte inițiate de ONG-uri diferite au fost finanțate de DRI.

Articolul 11 - Utilizarea limbilor minorităților pentru indicarea denumirilor localităților

Departamentul pentru Relații Interetnice, prin intermediul reprezentanților teritoriali, continuă să conlucreze cu organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale și cu autoritățile administrației publice locale pentru a asigura aplicarea dispozițiilor legale referitoare la inscripționarea denumirilor localităților în limba maternă și va continua aceste demersuri.

Articolul 12 – Dimensiunea multiculturală și interculturală a educației

După apariția volumului *Istoria minorităților naționale*, în anul 2008, DRI a continuat reuniunile de lucru cu cadrele didactice care predau experimental la liceu această disciplină. Astfel de reuniuni au avut loc la București, în 2010 și 2011, precum și la Sibiu, în 2011. DRI a încurajat, de asemenea, crearea unui grup de lucru restrâns al profesorilor de istorie care lucrează la elaborarea unor noi materiale didactice pe tema istoriei minorităților.

Multe din programele organizate sau finanțate în 2011 și 2012 de DRI au continuat să se axeze pe stimularea dialogului intercultural și pe educarea în acest spirit a elevilor și tinerilor. Menționăm doar două exemple:

- training-ul pentru tineret *Diversitatea face diferența*, desfășurat din noiembrie 2011 până în aprilie 2012 la Suceava, cu finanțare prin programul european Tineret în Acțiune;
- programul interetnic *Diversitatea - o șansă pentru noi*, desfășurat la Drobeta Turnu Severin în iulie 2012.

De asemenea, educația interculturală prin studiul istoriei și al limbilor a reprezentat o prioritate a *Comisiei pentru învățământ și tineret* a Consiliului Minorităților Naționale. Menționăm câteva din activitățile acestea:

Septembrie 2011	26 Septembrie – Ziua Europeană a Limbilor: “ <i>MALLtlingualism – voci și culori</i> ”	București
Octombrie 2011	Conferința profesorilor germani – seminar privind predarea limbilor minorităților	Brașov
Noiembrie 2011	Participarea la târgul de carte <i>Gaudeamus</i>	București
Martie 2012, August 2012	Participarea minorităților la târgul de carte, presă și muzică	București Sinaia
Mai 2012	Ziua Europei	București

În ceea ce privește accesul persoanelor de etnie romă la educație, trebuie menționat faptul că educația este unul dintre cele mai importante domenii în care s-au concentrat acțiunile Guvernului român privind incluziunea socială. Ca atare, din 1992 România a dezvoltat în mod constant programe și a luat măsuri de discriminare pozitivă cu privire la persoanele de etnie romă.

S-au înregistrat succese în creșterea semnificativă a numărului copiilor romi, elevi și studenți care au acces și beneficiază pe deplin de toate măsurile luate de Guvernul român pentru comunitățile de romi și grupurile vulnerabile.

Dispoziții specifice în domeniul combaterii discriminării include Ordinul nr. 1540/2007 al Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului care prevede interzicerea segregării în școli.

Cazurile individuale de încălcare legislației în domeniul combaterii discriminării sunt soluționate în baza cadrului legislative care reglementează activitatea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. Printre altele, Consiliul a aplicat sancțiuni împotriva unităților școlare care au aplicat cu întârziere legislația pertinentă.

În perioada 2009-2012, Agenția Națională pentru Romi, în calitate de partener principal, a pus în aplicare șase proiecte finanțate de ESF – POSDRU 2007-2013. Aceste șase proiecte strategice au fost implementate la nivel național, au o perioadă de punere în aplicare de trei ani și o valoare totală de peste 22.2 milioane de Euro, din care 18.6 milioane contribuții din partea Uniunii Europene și 3.6 milioane Euro contribuții naționale.

Conform Axei Prioritare 2 – Relaționarea educației pe tot parcursul vieții și piața muncii, prevenirea și combaterea abandonului școlar, două proiecte de o valoare mai mare de 6.4 milioane Euro, dintre care 5.2 milioane Euro reprezentând contribuție UE și 1.2 milioane Euro reprezentând contribuții naționale au fost contractate. Prin intermediul acestor proiecte, au fost desfășurate activități în vederea sprijinirii și menținerii copiilor

în programe educaționale (programe "after school"), reintegrării în școli a aceluia care au părăsit școala (programe "a doua șansă") și sensibilizării părinților cu privire la sistemul educațional, furnizării de servicii de consultanță pentru persoane ce prezintă un risc de abandon școlar.

Proiecte precum "Educația copiilor romi – calea spre o slujbă stabilă" au fost dezvoltate, cu scopul creșterii nivelului de educație al copiilor romi în zonele rurale și urbane, prin asigurarea accesului la educație și reducerea abandonului școlar. De exemplu, acest proiect a fost pus în aplicare la nivel național și a promovat măsuri specifice, cum ar fi sistemul educației complementare pentru a asigura accesul la educație a 4800 persoane de etnie romă.

Articolul 14 – Predarea limbilor minorităților și predarea în aceste limbi

Legea educației naționale are un capitol special cu privire la educația persoanelor aparținând minorităților naționale. Persoanele aparținând minorităților naționale au atât dreptul de a studia în limba maternă la toate nivelurile și în toate formele de educație, cât și dreptul la forme de educație pentru care există o cerere suficientă, în conformitate cu dispozițiile legale.

Sistemul educațional pentru minoritățile naționale este parte integrantă a sistemului educațional general și include învățământul preșcolar, primar, secundar (gimnazial și liceal), învățământul vocațional și tehnologic, învățământul profesional și învățământul postliceal. Aproape 12% dintre aceste unități (aprox. 23000) sunt școli cu predare în limbile minorităților naționale sau cu secții în limbile minorităților naționale. Din numărul total de unități și secții cu predare în limbile minorităților naționale, aproximativ 88% funcționează în limba maghiară. Peste 5% din numărul total de elevi frecventează școli cu predare în limba lor maternă. Educația în limbile minorităților naționale este organizată în unități școlare separate sau mixte (română-maghiară, română-germană, română-sârbă). În unitățile mixte, unul dintre directorii adjuncți ai școlii este membru al respectivei minorități naționale. În afara procesului educațional, o serie de activități extracuriculare sunt organizate în limba română sau în limba română și limba maternă a minorităților naționale.

Minoritățile naționale care beneficiază de aceste prevederi sunt: armeană, bulgară, cehă, croată, germană, greacă, italiană, maghiară, poloneză, romă, rusă, sârbă, slovacă, turcă și ucraineană. Dintre acestea, cele mai puțin numeroase minorități care beneficiază de aceste prevederi sunt: armeană, bulgară, cehă, croată, greacă, italiană, poloneză, turcă și tătară.

În licee și universități publice sau private, există cursuri în limbile minorităților naționale. Pentru studenți de etnie maghiară sau germană, cursurile sunt predate în limbile lor materne, la cerere. Formarea profesorilor de limbă maternă pentru limbile bulgară, cehă, croată, greacă, poloneză și ruso-lipoveană, sârbă, slovacă, ucraineană, turcă și romani este asigurată în universitățile din București, Constanța, Suceava și Timișoara. În sistemul educațional public, mai mult de 5% dintre studenți aparțin minorităților naționale, iar în sistemul educațional privat aproape 4%.

În vederea eficientizării predării și studierii limbii materne, manuale alternative au fost elaborate pentru elevii fiecărei minorități.

Cu privire la recomandarea vizând creșterea eforturilor pentru asigurarea unui stoc suficient de manuale în limbile minorităților, trebuie menționat faptul că stocul manualelor este completat anual prin ordin al ministrului educației, iar manualele sunt

retipărite în consecință. În anul școlar 2011-2012, 44 de titluri au fost retipărite în vederea utilizării de către 10 minorități naționale cu un număr mai mic de elevi, iar în anul școlar 2012-2013, 12 astfel de titluri au fost retipărite pentru 9 minorități naționale.

Referitor la sprijinul oferit predării în limbile minorităților pentru minoritățile cu mai puține resurse și ca un exemplu al consultării cu reprezentanții minorităților naționale, menționăm predarea în limbile tătară și turcă, care este realizată în cooperare cu reprezentanții vorbitorilor limbilor acestor minorități. Predarea este realizată atât la nivel academic (e.g. Secția de limbă și literatură turcă din cadrul Facultății de limbi și literaturi străine – Universitatea București) și la nivel preuniversitar. Sunt, de asemenea, instituții școlare private în Constanța și București cu predare în aceste limbi. Cererea privind limba turcă și dinamica în ceea ce privește studiul limbii turce este mai accentuată în comparație cu cererea pentru limba tătară. Acest lucru poate fi explicat prin atenția și sprijinul oferite de statul turc în privința studierii limbii turce în școlile românești, prin intermediul demersurilor Consulatului General al Republicii Turcia la Constanța.

Predarea în limbile minorităților beneficiază de un mecanism constant de consultare și colaborare care implică toți actorii relevanți, cum ar fi: Comisia pentru educație și tineret din cadrul Departamentului pentru Relații Interetnice, inspectoratele școlare județene, organizațiile minorităților naționale și societatea civilă.

Studierea limbii romani

Cu privire la predarea limbii romani sau în această limbă și la îmbunătățirea posibilităților de studiere în limba romani conform nevoilor și cerințelor vorbitorilor de limba romani, următoarele aspecte trebuie menționate:

- Acordarea a **21 de locuri anual** tinerilor vorbitori de limba romani pentru admiterea lor în secția de limbă și literatură romani din cadrul Facultății de limbi și literaturi străine – Universitatea București. În perioada 2000-2010, au fost formați aproximativ 600 de directori de școală și învățători pentru învățământul primar și preșcolar de limba romani și profesori de limba romani la aceeași universitate (Secția de învățare de la distanță CREDIS) și la Universitatea *Babes – Bolyai* din Cluj Napoca (între 2006-2010, la Facultatea de psihologie și științele educației)
- Formare inițială intensivă desfășurată în cadrul cursurilor de vară și cursurilor de metodologie în materia limbii romani pentru potențialii profesori de limba romani și de istorie a romilor – anual, 56 de persoane au fost formate în cadrul cursurilor organizate de MECTS, finanțate de UNICEF. Programul se desfășoară începând cu anul 1999
- Învățământ de 3-4 ore/săptămână în limba romani pentru clasele I-XII, respectiv 1 oră/săptămână de istorie și tradiții Romani, pentru clasele VI și VII). Din peste 220.000-260.000 studenți etnici romi anual (din sistemul gimnazial și liceal) circa 26.000-31.000 studenți (11-13%) au ore de limbă și istorie Romani, care sunt susținute în totalitate în limba romani (clase cu un număr redus de elevi, de aprox. 900 de elevi și preșcolari)
- Susținerea continuă a predării limbii romani ca limbă maternă, inclusiv la nivel preșcolar, cu o abordare bilingvă (romani-română, romani-maghiară). În timpul anului școlar 2011-2012, într-un număr de 20 de grădinițe se preda limba romani ca limba maternă, ca abordare didactică utilizându-se predarea bilingvă.
- Continuarea finanțării a unor concursuri naționale școlare în profilul limbii și istoriei romilor (a Olimpiadei naționale școlare de limba romani, ediția a XIII-a (în 2012, pentru 72 de concurenți la faza de la nivel național), a Concursului național școlar de istoria și tradițiile romilor (ed. a V-a, 2012), pentru 36 de concurenți.

- Continuarea finanțării și editării anuale de către Ministerul Educației Naționale (MEN) a manualelor școlare necesare pentru predarea limbii, istoriei și a tradițiilor romilor, dar și a materialelor educaționale și auxiliare pentru limba romani, educația interculturală și diversitate etc., împreună cu partenerii. În România, MEN dispune de întreg setul de manuale de limba și literatura romani, de istoria și tradițiile romilor, pentru învățământul obligatoriu (cls. I-X), dar și pentru nivel universitar, ambele performanțe absolute, mondiale. În anul școlar 2010-2011, în parteneriatul MEN – UNICEF, s-a editat manualul de limba și literatura romani pentru clasa a X-a și, de asemenea, Ghidul mediatorului școlar (pentru comunitățile de romi).
- Prin H.G. nr. 1.221/ 14.XII.2011 a fost aprobată Strategia Guvernului României pentru incluziunea cetățenilor români aparținând minorității romilor pentru perioada 2012 – 2020. Capitolul privind educația include măsuri pentru promovarea în continuare a limbii romani prin construirea unei rețele naționale de mediatori școlari, prin formarea și angajarea de profesori de limba romani și prin implementarea unei *curriculae* pentru limba romani.
- **Limba Romani** este promovată și în alte domenii cum ar fi:
 - Ministerul Justiției a autorizat 7 vorbitori de limba romani ca traducători autorizați, care îi pot asista pe Romi în instanțe.
 - Organizația Romilor reprezentată în Parlamentul României de Partida Romilor Pro-Europa deține o emisiune săptămânală de 2,5 ore pe postul particular de televiziune OTV. Prezentatorii emisiunilor sunt vorbitori de limba romani, iar unele interviuri sunt în limba romani.

Art. 15 – Participarea persoanelor aparținând minorităților naționale la viața publică

A fost promovată identitatea etno-culturală și a dialogul intercultural prin dezvoltarea de activități bazate pe diverse proiecte cu valoare specifică, ce urmăreau în special cunoașterea moștenirii culturale, promovarea identității culturale, lingvistice și religioase ale României, dar și consolidarea relațiilor interetnice.

La nivel național, ONG-urile au inițiat proiecte susținute financiar de DRI. În 2011, DRI a acordat grant-uri pentru 79 de proiecte, iar în 2012 pentru alte 101. Linia de finanțare este disponibilă organizațiilor, asociațiilor și fundațiilor non-profit din România care desfășoară activități ce intră în aria de competență a DRI.

Majoritatea activităților finanțate de DRI s-au axat pe educația, în diverse limbi, a copiilor etnicilor minoritari, pe educația neconvențională, cultura exprimată în limbile minorităților, implementarea legislației privind utilizarea limbilor minorităților în administrația publică, dezvoltarea spiritului civic al tineretului minoritar, reafirmarea moștenirii culturale a comunităților.

În ceea ce privește **participarea persoanelor aparținând minorităților naționale la viața publică**, în urma alegerilor parlamentare din decembrie 2012 au fost aleși 18 deputați în Parlamentul României, reprezentând fiecare o comunitate minoritară, aleși pe listele de candidați ale organizațiilor minorităților naționale. De asemenea, 18 deputați și 9 senatori au fost aleși ca reprezentând exclusiv minoritatea maghiară. Între acești reprezentanți parlamentari, există și trei reprezentanți de etnie Roma.

La nivel local, rezultatele alegerilor locale organizate în iunie 2012 au asigurat reprezentarea minorităților naționale după cum urmează: minoritatea maghiară este

reprezentată prin 2 președinți de consilii județene, 212 primari, 2741 consilieri locali, 102 consilieri județeni din partea a trei partide politice (UDMR, Partidul Popular Maghiar din Transilvania și Partidul Civic Maghiar), minoritatea Roma este reprezentată de 1 primar și 161 consilieri locali, din partea a trei partide politice (Alianța Civică a Romilor din România, Partida Romilor Pro Europa, Uniunea Națională a Comunităților de Romi), rușii lipoveni sunt reprezentați de 1 primar și 22 consilieri locali, germanii sunt reprezentați de 9 primari, 72 de consilieri locali, 11 consilieri județeni, bulgarii sunt reprezentați de 1 primar și 8 consilieri locali, croații de 1 primar și 6 consilieri locali, rutenii de 3 consilieri locali, turcii și tătarii de 5 consilieri locali, slovacii și cehii sunt reprezentați de 19 consilieri locali, polonezii de 5 consilieri locali, sârbii de 11 consilieri locali, iar ucrainenii de 22 consilieri locali.

Ocupare Romi

În ceea ce privește oportunitățile membrilor comunității Roma de ocupare a unui loc de muncă, trebuie să menționăm că prevederile art. 3, lit. d) din legea 76/2002 privind sistemul de asigurare de șomaj și stimulare a forței de muncă, cu amendamentele de rigoare, egalitatea de șanse pe piața muncii este asigurată pentru toți cei interesați, indiferent de vârstă, sex, apartenență etnică.

În conformitate cu art. 93 din legea menționată mai sus, statul asigură facilități angajatorilor care oferă locuri de muncă pentru o perioadă de cel puțin 6 luni. Acești angajatori beneficiază de o reducere cu 0,5 % a contribuției la șomaj. Această reducere este acordată începând cu anul fiscal următor, pentru o perioadă de 6 luni și reprezintă o reducere a contribuției lunare cu 0,5 % pentru fiecare procent din cota pentru fiecare nou angajat, conform paragrafului 1, din numărul mediu de personal angajat cu contract pe anul în curs.

La 31.07.2012, ca rezultat al organizării de cursuri de formare profesională cu finanțare de la bugetul de stat, 42 de romi au fost angajați și 29 de romi au fost implicați, de asemenea ca angajați în organizarea cursurilor propriu-zise, cu finanțare din alte surse decât cele de la bugetul de stat (PHARE, SF). Până la 31.08.2012 numărul de romi care au accesat măsurile active a fost de 31.057, din care 3.991 au fost angajați.

În vederea inserției șomerilor pe piața muncii, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) / Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă (AJOFM), luând în considerare caracteristicile socio-profesionale ale romilor, a aplicat un set de măsuri de stimulare personalizate, acordând fiecărei persoane oportunitatea de a beneficia de unul sau mai multe servicii, în vederea integrării sau reintegrării cât mai rapide pe piața muncii.

De asemenea, în scopul reintegrării profesionale a persoanelor de etnie roma, în Programul de ocupare a forței de muncă pentru anul 2012 a fost inclus și „Programul 140”, special pentru comunități cu număr mare de etnici romi. Prin acest program s-a estimat ocuparea unui număr total de 2.000 persoane, aproximativ 42 % din numărul total al persoanelor de etnie roma propuse a fi ocupate în anul 2012.

Până la 31.08.2012, numărul persoanelor de etnie roma, fără un loc de muncă, beneficiare de servicii de consiliere profesională a fost de 876 persoane, din totalul de 24.159 persoane consiliate.

La nivel național, ANOFM prin AJOFM a organizat în primul semestru al anului 2012 burse ale locurilor de muncă pentru persoanele de etnie roma (în Botoșani, Dâmbovița,

Giurgiu, Prahova). În urma acestor burse ale locurilor de muncă au fost angajate 41 de persoane.

Art. 18 – Cooperare bilaterală

Contactele cu statele de origine ale organizațiilor persoanelor care aparțin minorităților naționale din România înregistrează o creștere a frecvenței și diversității temelor de dialog, iar programele de asistență și cooperare sunt deja tradiționale. Un exemplu al acestui tip de colaborare este cu autoritățile germane, care a înregistrat rezultate excelente. În 2012, aniversarea a 20 de ani de la încheierea acordului bilateral între România și Germania a fost marcată prin organizarea de programe cu impact pozitiv asupra chestiunii minorităților. Două astfel de programe au fost dezvoltate de Casa de Cultură *Friedrich Schiller* din București, în perioada mai-iunie 2012 și susținute financiar de DRI.

Dialogul cu Ucraina în domeniul minorităților naționale a înregistrat un parcurs pozitiv. Au avut loc numeroase contacte; Uniunea Ucrainenilor colaborează constant cu Centrul Cultural Ucrainean din București.

DRI a încurajat, în ultimii ani, contactele cu țările de origine și a întreprins, împreună cu organizațiile reprezentate în Consiliul Minorităților Naționale, vizite și schimburi de bune practici cu Turcia (2010), Grecia (2011), Ucraina (2012).